

Motor- / accukettingzaag (Veiligheid)

Motor- / accukettingzaag (Veiligheid)

Goedgekeurd door Sociale Partners

Getoetst door Nederlandse Arbeidsinspectie

Werken met een motorkettingzaag brengt naast gezondheidsrisico's ook veiligheidsrisico's met zich mee. De ketting draait snel en het hout kan zich onvoorspelbaar gedragen. Denk aan plotseling vallende takken of bomen, splijtende stammen, opverende takken en wegdraaiende bomen, maar ook het risico van het in aanraking komen met de draaiende zaag. Het gaat hier om snoei- en vellingswerkzaamheden.

In dit artikel worden de veiligheidsrisico's van het werken met de motor- / accukettingzaag behandeld. Voor risico's ten aanzien van lichamelijke belasting, ga naar: [Motor- / accukettingzaag \(lichamelijke belasting\)](#).

Wat is de gewenste situatie?

- ✓ Het werken met een motor- / accukettingzaag leidt niet ongelukken.

Maatregelen

- Werk met een goed onderhouden en regelmatig gekeurde, CE-gemarkeerde, kettingzaag. Inclusief de Nederlandse gebruikershandleiding en de conformiteitsverklaring.
- Zorg dat de medewerkers de juiste (aantoonbare) opleiding hebben gehad voor de werkzaamheden die zij verrichten.
- Laat medewerkers nooit alleen werkzaamheden met een kettingzaag uitvoeren. Zorg altijd voor een tweede persoon in de nabijheid die indien nodig BHV handelingen kan verrichten.

- Gebruik persoonlijke beschermingsmiddelen die passen bij het werk en de omgeving.
- Neem het werken met de kettingzaag op in de Risico Inventarisatie en Evaluatie.
- Neem maatregelen om te voorkomen dat collega's, omstanders of verkeersdeelnemers getroffen worden door vallend of wegspringend hout. Dat kan door het werkgebied af te zetten en omstanders die te dicht bij komen direct weg te sturen.

Toelichting op de maatregelen

Organisatie en voorbereiding

- Beoordeel vooraf de inzet van voldoende en juiste hulpmiddelen die de veiligheid borgen.
- Maak vooraf een inschatting: staat het hout onder spanning? Of is het verrot? Is er sprake van extreme scheefstand?
- Zorg dat een tophandlezaag of snoeizaag alleen door speciaal daarvoor opgeleide medewerkers gebruikt wordt.
- Houd ook rekening met andere objecten, zoals bebouwing en bovengrondse leidingen.

Gereedschap, machines en apparaten

- Zorg dat de capaciteit van de motor- / accukettingzaag passend is. Het vellen van zware bomen vraagt om een andere zaag dan licht snoeiwerk. Bij licht snoeiwerk is een zware zaag fysiek belastend en gevaarlijker.
- Zorg voor veilig gereedschap. Kenmerken van veilig gereedschap zijn:
 - CE-gemarkeerd
 - goed onderhouden en gekeurd en afgesteld
 - voldoende capaciteit
 - weinig storingen
 - correct geslepen kettingen
 - scherpe kettingen
- Stel bij aanschaf van een nieuwe kettingzaag hoge eisen aan gebruiksgemak en trillingsdemping. Houd rekening met de trillingsnorm waaraan een nieuwe machine moet voldoen.
- Laat het periodiek onderhoud uitvoeren door gekwalificeerde mensen.
- Zorg voor gereedschap dat geschikt is voor het werk. Gebruik voor licht werk een lichte machine. Accukettingzagen worden steeds vaker gebruikt als snoeizaag.
- Zorg dat een tophandlezaag of snoeizaag nooit op de grond gebruikt wordt.

Opleiding en instructie

- Zorg voor opgeleide medewerkers die kennis hebben van het werken met een motor- / accukettingzaag.
- Zorg dat medewerkers die een tophandlezaag gebruiken, daarin specifiek getraind zijn.
- Bespreek ongevallen en bijna-ongevallen die in het bedrijf of in de sector hebben plaatsgevonden.
- Zorg ervoor dat de inhoud van de opleiding is afgestemd op de bomen die geveld moeten worden en op de omstandigheden van de werkplek. Om veilig de werkzaamheden uit te kunnen voeren zal er na de opleiding(en) in de praktijk veel en zorgvuldig moeten worden getraind. Laat een medewerker in de beginperiode samen met een ervaren zager werken die de fijne kneepjes van het vak beheerst en deze op de nieuwe zager kan overbrengen.

Eenvoudig te vellen bomen.

De diameter op borsthoogte is niet groter dan ongeveer 25 cm. De stand van de bomen is nagenoeg rechtopstaand. De bomen kunnen vrij in de gewenste valrichting vallen.

- wet- en regelgeving betreffende arbeidsomstandigheden
- risico-inventarisatie
- wat te doen bij noodsituaties
- veiligheidsvoorzieningen motorzaag
- machine- en kettingonderhoud
- persoonlijke beschermingsmiddelen
- veltechnieken en werkhouding
- machine- en kettingonderhoud
- persoonlijke beschermingsmiddelen in de praktijk
- praktisch, ergonomisch verantwoord en efficiënt omgaan met de motorkettingzaag
- veltechnieken en werkhouding
- korten van hout
- eenvoudige velling en uitsnoeien
- zelf oefenen bovengenoemde punten
- toetsing

Moeilijk te vellen bomen.

Bomen met een diameter op borsthoogte groter dan ongeveer 25 cm. Of bomen die door hun stand niet zonder hulpmiddelen zoals een wig of een lier in de gewenste valrichting geveld kunnen worden. In deze opleiding worden aanvullend op de opleiding eenvoudig te vellen bomen de volgende onderdelen behandeld:

- korte herhaling van de theorie in de opleiding eenvoudig te vellen bomen
- extra aandacht voor nieuwe veltechniek
- inzet van hulpmiddelen zoals lier, velhevel, wiggen enz.
- veilig werken met kabels, kettingen en stroppen
- vellen en uitsnoeien bomen dikker dan 1 x de bladlengte
- vellen van bomen met gebruik van hulpmiddelen zoals wiggen, velhevel
- vellen van bomen met gebruik van handlier, kabels, kettingen en stroppen
- zelf oefenen bovengenoemde punten
- toetsing.

Zeer moeilijk te vellen bomen en hout onder spanning.

Bijvoorbeeld bomen met onvoldoende valruimte of omgewaaide bomen of bomen waarbij de hangrichting zeer sterk naar de gewenste valrichting is toegericht. Of bij onvoldoende valruimte voor de bomen. In deze opleiding worden aanvullend op de opleiding moeilijk te vellen bomen behandeld:

- korte herhaling van de theorie in de opleiding moeilijk te vellen bomen
- extra aandacht voor nieuwe veltechniek
- extra technieken met inzet van hulpmiddelen zoals lier, velhevel, wiggen enz.

- zaagtechnieken bij bomen onder extreme omstandigheden
- vellen en uitsnoeien van hout onder spanning
- gebruik van trek- en stuurlijnen
- zelf oefenen bovengenoemde punten
- toetsing.

Persoonlijke beschermingsmiddelen

- Zorg voor CE gemarkeerde Persoonlijke beschermingsmiddelen waar goed mee gewerkt kan worden:
 - een veiligheidshelm met gehoorbescherming en gelaatsbescherming
 - zaagschoenen of zaaglaarzen die goed grip hebben op de ondergrond
 - werkhandschoenen die soepel zitten
 - een zaagbroek of zaagoverall
 - signaalkleding bij werken in de openbare ruimte
 - kleding met armbescherming bij werk met een tophandlezaag (raadpleeg eventueel de gebruikshandleiding van de tophandlezaag)
 - zaagjas als twee personen in een werkbak werken.
- Voor PBM bij werken met de stokzaag (motor of accu) raadpleeg [PBM overzicht](#).
- Reinig persoonlijke beschermingsmiddelen tijdig.
- Let op het volgende pictogram en de zaagklasse:

Klasse 0 = 16 m/s

Klasse 1 = 20 m/s (wordt het meeste gedragen)

Klasse 2 = 24 m/s

Klasse 3 = 28 m/s

Checklist

-] Controleer voor aanvang van de werkzaamheden de kettingzaag; kettingspanner en de rem e.d.

-] Voer alleen die werkzaamheden uit waarvoor je bent opgeleid en geïnstrueerd. Zie "Inhoud van de opleiding" (in de arbocatalogus)

-] Gebruik de door het bedrijf voorgeschreven hulpmiddelen die de veiligheid verhogen zoals velhevels, wiggen, lieren en een hoogwerker.

-] Werk niet alleen met een kettingzaag. Zorg voor een tweede persoon op de werkplek die BHV-taken kan verrichten en de hulpdiensten kan inschakelen in dien nodig.

-] Werk alleen met een tophandlezaag als je daarvoor bent opgeleid.

-] Gebruik een tophandlezaag alleen in de boom en alleen als dat noodzakelijk is.

-] Werk niet met een tophandlezaag op de grond.

-] Zorg voor afwisseling en neem tijdig pauzes.

-] Leen uw motor- / accukettingzaag niet uit aan derden, ook niet als ze op uw bedrijf hout komen opruimen.

-] Gebruik de voorgeschreven persoonlijke beschermingsmiddelen.

-] Houd de werkplek ruim en vrij van obstakels.

-] Zitten persoonlijke beschermingsmiddelen niet comfortabel, zijn ze verouderd of defect? Bespreek dit met je leidinggevende.

Wat u verder moet weten

- Werk met emissie-arme brandstoffen of met een accukettingzaag.
- Kettingzagen met accutechniek veroorzaken minder schadelijk geluid dan een motor kettingzaag.

Jongeren

- Laat jeugdigen onder de 18 jaar niet met een kettingzaag werken.
- 16 en 17 jarigen, die een vakopleiding volgen met het onderdeel werken met de kettingzaag, mogen met een kettingzaag werken indien er deskundig toezicht in de directe nabijheid aanwezig is.

Meer informatie

- [Cumela toolbox Veilig werken met de kettingzaag](#)
- Bereken uw trillingsbelasting op de website van [Stihl](#) of [Husqvarna](#)